

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.4.2005
KOM(2005) 141 endelig

2005/0057 (CNS)

INTEGREREDE RETNINGSLINJER FOR VÆKST OG BESKÆFTIGELSE

(2005-2008)

herunder en

HENSTILLING FRA KOMMISSIONEN

om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker (ifølge traktatens artikel 99)

og et

Forslag til

RÅDETS BESLUTNING

om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (ifølge traktatens artikel 128)

(forelagt af Kommissionen)

INDHOLDSFORTEGNELSE

Begrundelse.....	3
1.1. Behov for større fokus på vækst og beskæftigelse	3
1.2. Fremtiden.....	5
1.3. Integrerede retningslinjer (2005-2008).....	6
1.4. Indhold og struktur	8
Del 1 – Kommissionens henstilling om overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker (2005-2008).....	12
Afsnit A – Makroøkonomiske politikker for vækst og beskæftigelse	13
A.1 Makroøkonomiske politikker, der skaber grundlag for mere vækst og flere arbejdspladser	13
A.2 At sikre et dynamisk, velfungerende euroområde	16
Afsnit B – Mikroøkonomiske reformer, der skal øge Europas vækstpotentiale.....	18
B.1 At gøre Europa til et mere attraktivt sted at investere og arbejde i	18
B.2 Viden og innovation til sikring af vækst.....	22
Del 2 – Retningslinjer for beskæftigelsen (2005-2008)	25
BILAG	28
1. Det skal gøres mere attraktivt at arbejde, og de sociale beskyttelsessystemer skal moderniseres	28
2. At fremme arbejdstageres og virksomheders omstillingsevne og gøre arbejdsmarkedet mere fleksible	30
3. At øge investeringen i menneskelig kapital gennem bedre uddannelse og færdigheder	31

BEGRUNDELSE

I denne meddelelse er angivet de første integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse for perioden 2005-2008, hvilket er i overensstemmelse med anmodningen fra Det Europæiske Råds forårsmøde i 2005.

Begrundelsen omhandler både Kommissionens henstilling om de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker (BEPG) og forslaget til Rådets beslutning om beskæftigelsesretningslinjerne (EG).

1.1. Behov for større fokus på vækst og beskæftigelse

Perioden efter Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 var præget af et brat omslag i den globale økonomi. Optimismen omkring kommende vækstudsigter, aktiemarkedets ukuelighed og investorernes tillid til den nye teknologiske revolution måtte vige for stigende usikkerhed over for den globale økonomi. Nogle af de faktorer, der kan have forårsaget dette, er, at dot.com-boblen brast i 2001, og at der var nedgang i verdenshandelen i 2001, regnskabsskandaler, geopolitisk usikkerhed som følge af terrorangreb og krigen i Irak. Den usikkerhed, som opstod på grund af disse faktorer, påvirkede tilliden hos virksomheder og forbrugere og lagde en dæmper på den indenlandske efterspørgsel. Resultatet var, at den gennemsnitlige årlige vækst i nogle af medlemsstaterne hele tiden lå under 1 % i perioden 2001-2003.

Den økonomiske genoprejsning har efterhånden fået fat i anden halvdel af 2003, og selv om Den Europæiske Unions (EU's) økonomiske resultater var skuffende i anden halvdel af 2004, så forudser Kommissionen i sine seneste prognoser en genoptagelse af den økonomiske aktivitet i løbet af 2005. De historisk lave renter og den projekterede stigning i beskæftigelse og reallønninger kan bidrage til at skabe de rette betingelser for en forbedring af den indenlandske efterspørgsel.

På baggrund heraf er inflationen fortsat beskeden til trods for bevægelser i energipriserne, og beskæftigelsesvæksten har også holdt sig oppe støttet af moderat lønudvikling.

Ledigheden forventes at falde, om end langsomt, til 8,7 % i 2006. Beskæftigelsesfrekvensen anslås at ligge på samlet 62,9 % for EU 25 i 2003, hvilket er betydeligt lavere end det vedtagne mål på 70 %. Udviklingen hen imod de 60 %, der er sat som mål for kvinders beskæftigelsesfrekvens, er gået langsomt, og frekvensen er nu på 56,1 % for EU 25, men den forventes at komme i gang igen. Beskæftigelsesfrekvensen for ældre arbejdstagere fortsatte med at stige til lige op over 40,2 %, men der er et stort spring op til de 50 %, som er målet for 2010. Samtidig har de fremskridt, der er gjort med at forbedre kvaliteten i arbejdet, været blandede, og den økonomiske afmatning har afstedkommet stigende problemer med social inklusion. Langtidsledigheden begyndte at stige igen efter flere års fald, og det er ikke sandsynligt, at den vil falde igen i nær fremtid.

Den økonomiske genoprejsning har i vid udstrækning været afhængig af en genopblussen af den globale vækst og af en hurtig stigning i verdenshandelen. Efterhånden som den globale

vækstcyklus når sin fulde udvikling og kan opsluge virkningerne af højere oliepriser på verdensmarkedet, vil der blive lagt stigende pres på den indenlandske efterspørgsel i EU for at få mere gang i opsvinget.

Ganske vist kommer det som en stor lettelse, at EU nu igen har en højere økonomisk vækstrate, men den økonomiske genoprejsning går trægt, og det giver fortsat anledning til bekymring. Det betyder, at EU's økonomi i mange henseender er længere væk fra sit mål om at blive den mest konkurrencedygtige økonomi i verden, end det var tilfældet i marts 2000. På baggrund heraf, og på trods af at Unionens konkurrenter generelt blev ramt af de samme økonomiske chok, er kløften mellem Europas vækstpotentiale og dens økonomiske partners vækstpotentiale ikke blevet væsentligt smallere.

En første forklaring på, at resultaterne i Unionens økonomi fortsat er utilfredsstillende, er, at **arbejdskraftinputtet fortsat er komparativt lavt**. Takket være medlemsstaternes bestræbelser er der sket en stigning i beskæftigelsesfrekvensen fra 61,9 % i 1999 til 62,9 % i 2003. Men der er stadigvæk meget, der skal forbedres, især for unge og ældre arbejdstageres vedkommende, hvis Lissabon-målene skal nås. Den relativt lave beskæftigelsesfrekvens indikerer sammen med det relativt lille antal arbejdstimer, at Europa har en beholdning af ubrugt arbejdskraft. En væsentlig del af den potentielle arbejdsstyrke står uden beskæftigelse og er ude af stand til at bidrage til en stigning i levestandarden.

En anden nøgleforklaring på EU's dårlige resultater er, at **produktivitetsvæksten er lav**. Produktivitetsvæksten har været for nedadgående i flere årtier. For de seneste ti års vedkommende kan denne tendens delvis forklares ved, at et betydeligt antal lavtuddannede arbejdstagere igen er kommet i beskæftigelse. Ikke desto mindre skyldes en stor del af nedgangen en lav erhvervsinvestering og en opbremsning af teknologisk fremskridt og innovation samt relativt langsom udbredelse af informations- og kommunikationsteknologier. Væksten i timeproduktiviteten i Europa er gået yderligere ned siden starten af tiåret, hvilket har resulteret i, at produktivitetsvæksten er lavere end for de førende konkurrenter for første gang i flere årtier. For øjeblikket kan mere end en tredjedel af forskellen i levestandard (dvs. BNP per capita) mellem EU og USA tilskrives forskelle i timeproduktivitet. At få vendt denne tendens til opbremsning af produktivitetsvækst er en af de største udfordringer på konkurrenceområdet, som Unionen står over for, og det er også en af de bedste måder at opnå øget vækst på.

At opnå et højere vækstpotentiale og flere job vil være et væsentligt bidrag til bæredygtig udvikling og social samhørighed i EU. Desuden vil social og miljømæssig bæredygtighed kunne bidrage til en dynamisk økonomi med høj beskæftigelse, hvor der kan udvikles og gennemføres teknologier, hvormed kommende generationers livskvalitet kan beskyttes. De integrerede retningslinjer for perioden 2005-2008 giver sammen med den øgede fokus på vækst og beskæftigelse medlemsstaterne en vis fleksibilitet, så de kan vælge de lokale tiltag, der egner sig bedst i forhold til de reformer, de skal igennem, hvilket fremmer nationalt ejerskab.

Det er meningen, at den nye start på Lissabon-strategien, som er afspejlet i disse integrerede retningslinjer, skal give passende svar på denne udvikling. Der er fastlagt en strategi, som tager fat om et relativt svagt vækstresultat og utilstrækkelig jobskabelse.

Omfattende reformer på produkt- og arbejdsmarkeder udgør en integrerende del af denne fremgangsmåde. Ifølge Kommissionens skøn har reformerne i anden halvdel af 1990'erne betydet en stigning i den potentielle vækstrate på næsten en halv til trekvart procentpoint på mellemlang sigt. Over en tiårs periode vil det give en stigning i BNP på op til 7 eller 8 %. I betragtning af hvor forskellige reformforanstaltningerne er og hvor meget reformerne inden for forskellige områder komplementerer og afvejer hinanden, kan det være vanskeligt at måle de nøjagtige omkostninger ved ikke at gøre noget, men de er betydelige.

Da der ikke er gjort tilstrækkelig fremskridt med Lissabon-strategien og der kun er opnået en beskedent økonomisk genoprejsning på grund af fortsat manglende tillid, er det på mellemlang sigt nødvendigt at fokusere på vækst og beskæftigelse, hvis levestandarden i Unionen skal bevares og forbedres, samtidig med at målet om bæredygtig udvikling respekteres. På længere sigt er denne fokus så meget desto vigtigere, hvis der skal kunne reageres på tendenser, der i betydelig grad vil kunne påvirke udsigterne for vækst og beskæftigelse. Internt vil aldringen af befolkningen i Europa lægge et enormt pres på de offentlige finanser og arbejdskraftudbuddet. Ifølge Kommissionens skøn vil alene indvirkningen af de aldrende befolkninger kunne reducere den potentielle vækstrate med op mod 1 procentpoint i 2040. Eksternt fører globaliseringen til, at nye lande integreres i det internationale økonomiske system. EU må gribe de muligheder, der opstår med åbningen af de hurtigt voksende markeder i Asien, som Kina og Indien. Samtidig må EU se på den heraf følgende nye internationale arbejdsdeling, især da Kina begynder at specialisere sig mere i varer med høj værditilvækst og Indien udvikler sig som et globalt centrum for outsourcing. Truslen om stigende knaphed på ressourcer eller prisvolatilitet, klimaændringer og tabt biodiversitet er også blandt de alvorlige udfordringer.

1.2. Fremtiden

Fællesskabet og medlemsstaterne må være optimistiske, men realistiske i deres måde at gribe disse udfordringer an på. Der er mange eksempler på vellykkede reformer og økonomiske omvæltninger, som viser, at forandring kan være positiv. Det er især opmuntrende, at det er almindelig anerkendt, at der må tages fat nu for at tackle udfordringerne. Der er almindelig vilje til at fremskynde reformer, som kan føre Unionen ind på en vej mod højere vækst og føre til, at vore sociale og miljømæssige ambitioner realiseres. EU har et stort potentiale til yderligere at kunne udvikle sine konkurrencefordele, og det er vigtigt, at de nye tiltag gennemføres **målrettet, således at dette potentiale kan udnyttes fuldt ud og tilliden kan øges hos borgerne i EU.**

I den forbindelse bør EU og de enkelte medlemsstater lægge vægt på investering i viden for at sikre den økonomiske dynamik og styrken i hele den europæiske økonomi. **Gennemførelse af et vidensamfund baseret på menneskelig kapital, uddannelse forskning og innovation er afgørende for, at vi kan fremme vort vækstpotentiale og forberede fremtiden.** En bæredygtig vækst kræver også større demografisk dynamik, bedre social integration og bedre udnyttelse af det **potentiale, der findes i ungdommen i Europa**, sådan som det anerkendes af Det Europæiske Råd med vedtagelsen af den europæiske ungdomspagt.

Sammen med færdiggørelsen af det indre marked og indførelsen af mere fair konkurrence, etableringen af et erhvervs- og virksomhedsfremmende klima og udviklingen af infrastrukturer er opbygning af et smidigt og rummeligt arbejdsmarked samt videnbaserede reformer kilder til økonomisk vækst og højere produktivitet. Og der er større sandsynlighed for, at alt dette vil blive realiseret, hvis der er de rette væksthæmmende makroøkonomiske politikker.

1.3. Integrerede retningslinjer (2005-2008)

Det kræver, at der fokuseres på reformer, der kan øge Unionens vækstopotentiale, og at der samtidig fastholdes sunde makroøkonomiske politikker, der understøtter resultatet af reformbestræbelserne. På Det Europæiske Råds møde nåede man til enighed om, hvordan stabilitets- og vækstpakten skulle styrkes og gennemføres, og det betyder, at budgetpolitikkerne kan gribe disse spørgsmål an på en mere ensartet måde¹. Ved at øge Unionens vækstopotentiale kommer det overordnede mål om bæredygtig udvikling nærmere.

De integrerede retningslinjer er et direkte udslag af disse prioriteringer på europæisk plan. De udgør en konkret etape i processen mod omlægning og ejerskab af Lissabon-strategien.

Fokusering på vækst og beskæftigelse

Det Europæiske Råd har på sit møde i marts 2005 **genlanceret Lissabon-strategien og fokuserer nu på vækst og beskæftigelse i Europa**, sådan som foreslået af Kommissionen². Med denne beslutning har stats- og regeringscheferne givet et klart budskab om Unionens prioriteringer for de kommende år. Unionen må nu såvel på europæisk som på nationalt plan koncentrere sig om disse temaer og iværksætte de fornødne tiltag for at kunne udvikle viden, tiltrækningskraft og jobskabelse³.

Gennemførelsen af Lissabon-dagsordenen må have særlig bevågenhed. For at nå disse mål og bedre kunne udnytte synergierne må Unionen i højere grad mobilisere samtlige nationale midler og fællesskabsmidler – herunder strukturfondene og Fonden til Udvikling af Landdistrikter. Endvidere kan inddragelsen af relevante interessenter være med til at øge bevidstheden om, at det er nødvendigt med strukturreformer, at forbedre kvaliteten af gennemførelsen og at øge følelsen af ejerskab over for Lissabon-strategien. Medlemsstaterne og Fællesskabet bør gribe enhver mulighed for at inddrage regionale og lokale myndigheder, social- og arbejdsmarkedsparter og civilsamfundet i gennemførelsen af de integrerede retningslinjer. De skal gøre nærmere rede for de fremskridt, der gøres på dette område, i rapporteringen om Lissabon-strategien.

¹ Rapporten er vedlagt som bilag til konklusionerne fra Det Europæiske Råd i marts 2005, (http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.asp?lang=en&id=432&mode=g&name=).

² KOM(2005) 24 af 2.2.2005, "Vækst og beskæftigelse: en fælles opgave. Et nyt afsæt for Lissabon-strategien".

³ Konklusionerne fra Det Europæiske Råd i marts 2005, (http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.asp?lang=en&id=432&mode=g&name=).

For at gøre denne omlægning effektiv har Det Europæiske Råd besluttet at styrke samhørigheden og komplementariteten mellem de eksisterende mekanismer og lancere en ny styringscyklus. Disse forbedringer forenkler i høj grad processen, og det vil fremme ejerskab og gennemførelse af disse prioriteter på nationalt plan.

En ny styringscyklus

- For det første er Kommissionen af Rådet blevet opfordret til at omsætte den prioritering, som vækst og beskæftigelse har fået, i nye overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker baseret på traktatens artikel 99, og har fået pålagt at sørge for, at den økonomiske, den sociale og den miljømæssige dimension i Lissabon-strategien er økonomisk sammenhængende; og nye retningslinjer for beskæftigelsen baseret på traktatens artikel 128. Disse to vigtige instrumenter bliver derved rettet ind efter den fornyede Lissabon-strategis målsætninger til fordel for vækst og beskæftigelse.
- Den overordnede sammenhæng bliver yderligere styrket ved, at **disse to tekster bliver samlet** i et og samme dokument, hvorved Unionen og medlemsstaterne kan få forelagt en klar strategisk vision af den europæiske indsats inden for makroøkonomi, mikroøkonomi og beskæftigelse.
- De integrerede retningslinjer giver således Fællesskabet og medlemsstaterne en **stabil og sammenhængende ramme til at gennemføre** de prioriterede tiltag, som Det Europæiske Råd har godkendt. De skal tjene som udgangspunkt for forberedelsen af de **nationale reformprogrammer**, som medlemsstaterne opfordres til at forelægge i efteråret 2005. I den forbindelse skal de fastlægge, hvilke konkrete foranstaltninger de agter at træffe (eller allerede har truffet) for at støtte vækst og beskæftigelse på nationalt plan, og den enkelte medlemsstat kan lægge særlig vægt på de væsentlige udfordringer, den selv står over for.
- **Retningslinjerne fastlægges – ligesom de nationale programmer, der udløber heraf – for tre år** for at give den fornødne stabilitet til gennemførelsen heraf. Disse nationale programmer bør udspringe af en debat på nationalt plan med de kompetente parlamentariske instanser, arbejdsmarkedets parter og borgerne ud fra medlemsstaternes egne traditioner. Der er tale om et væsentligt aspekt, som skal sikre det nødvendige ejerskab til disse programmer for alle berørte aktører.
- For retningslinjernes vedkommende kan der i givet fald ske en tilpasning hvert år i overensstemmelse med traktatens bestemmelser. De nationale programmer kan for deres vedkommende ændres af medlemsstaterne, hvis det bliver internt politisk nødvendigt.
- Den sammenhæng, der er forsøgt udviklet inden for de integrerede retningslinjer, bør også tilstræbes i de nationale programmer. Inden for disse programmer **bør alle nationale rapporter**, der har betydning for Lissabon-strategien, **altså sammenfattes i et og samme dokument**. Det drejer sig især om de nationale rapporter om beskæftigelsen, de såkaldte ”Cardiff”-rapporter om den økonomiske reformproces, samt sektorrapporterne om gennemførelse - i forenklet form - der er omfattet af den åbne koordinationsmetode. De nationale strategiske planer, hvor de prioriterede udgifter vedrørende strukturfondene og Samhørighedsfonden er fastlagt, vil ligeledes blive omfattet heraf (når først

forordningerne er vedtaget)⁴. Gennem denne mere enkle rapportform vil medlemsstaterne kunne koncentrere sig mere om selve gennemførelsen.

- De nationale reformprogrammer skal i de efterfølgende år (efteråret 2006 og 2007) **følges op i rapporter om den enkelte gennemførelse**, som omfatter de tidligere nævnte sektorrapporter, inden de bliver erstattet af nye programmer, der baseres på de nye integrerede retningslinjer fra foråret 2008.

Kommissionen forbeholder sig ret til om kort tid at forelægge en meddelelse for at præcisere visse elementer i forbindelse med de integrerede retningslinjer, som skal hjælpe medlemsstaterne med at forberede deres respektive programmer. Disse elementer kan blandt andet vedrøre identifikation af de vigtigste udfordringer for hver enkelt medlemsstat, en fælles ramme og et fælles format, inddragelse af eksisterende sektorrapporter samt Kommissionens opfølgning af disse programmer.

Endelig vil Kommissionen som et vedhæng til de nationale programmer forelægge et "Lissabon-fællesskabsprogram 2005-2008", der skal omfatte samtlige tiltag, der skal iværksættes på fællesskabsplan til fremme af vækst og beskæftigelse. Dette program vil afspejle de tiltag, der er medtaget i Kommissionens meddelelse til Det Europæiske Råds forårsmøde⁵, og især fællesskabselementerne⁶ i Lissabon-handlingsprogrammet.

1.4. Indhold og struktur

I erkendelse af at politikker om makroøkonomi, mikroøkonomi og beskæftigelse er indbyrdes forbundne og kan styrke hinanden, bliver de integrerede retningslinjer præsenteret i et enkelt omfattende dokument bestående af to dele.

Del 1 – De overordnede retningslinjer for økonomiske politikker

Denne del af de integrerede retningslinjer omfatter Kommissionens henstilling om de overordnede retningslinjer for økonomiske politikker, som gælder for alle medlemsstater og for Fællesskabet. Der er tale om et hovedinstrument til koordinering af økonomiske politikker, og den afspejler den nye start på Lissabon-strategien og er koncentreret om, hvordan økonomiske politikker kan bidrage til højere vækst og flere arbejdspladser.

Denne del indeholder en rettesnor for makroøkonomiske og mikroøkonomiske politikker i medlemsstaterne og i Fællesskabet på de områder, der har det største potentiale til forbedring af vækst og beskæftigelse. Afsnit A omhandler det bidrag, som makroøkonomiske politikker kan yde i den forbindelse. Afsnit B fokuserer på de foranstaltninger og politikker, som Unionen og medlemsstaterne skal gennemføre for at gøre Europa til et attraktivt sted at investere og arbejde i og for at øge viden og innovation med henblik på vækst.

⁴ Kommissionen vil i en senere meddelelse om de nationale reformprogrammer forelægge sin indstilling til, hvordan opfølgingsrapporterne om de åbne koordinationsmetoder og de strategiske planer for strukturfondene kan blive integreret.

⁵ KOM(2005) 24 af 2.2.2005, "Vækst og beskæftigelse: en fælles opgave. Et nyt afsæt for Lissabon-strategien".

⁶ SEK(2005) 192 du 3.2.2005, ledsagedokument til Kommissionens meddelelse til Det Europæiske Råd.

Det bedste grundlag for de politikforanstaltninger og strukturreformer, med hvilke disse retningslinjer skal gennemføres, er stabile makroøkonomiske vilkår og politikker. Der er et stort samspil mellem makro- og mikroøkonomiske politikker, og de styrker gensidigt hinanden. Hvis der ikke er vækst- og stabilitetsorienterede makroøkonomiske politikker, vil de potentielle fordele ved en strukturreform ikke kunne realiseres på grund af flaskehalse og ubalance i økonomien. Samtidig kan strukturreformer bidrage til stabile makroøkonomiske politikker, ved at de gør markederne mere effektive og derved udøver et nedadgående pres på priser og øger økonomiens elasticitet over for chok. Med en alsidig reformstrategi støttet af stabile makroøkonomiske vilkår vil det kunne sikres, at der bliver taget fuldt ud hensyn til dette samspil og denne komplementaritet.

Del 2 – Beskæftigelsesretningslinjerne

Denne del af de integrerede retningslinjer indeholder et forslag til Rådets beslutning om beskæftigelsesretningslinjerne, som Europa-Parlamentet, Det Europæiske Sociale og Økonomiske Udvalg og Regionsudvalget vil blive hørt om i medfør af traktatens artikel 128. Disse retningslinjer – og den hertil knyttede europæiske beskæftigelsesstrategi – spiller en central rolle med hensyn til at koordinere medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker. Siden 1997 har strategien medvirket til, at der er blevet sat mere fokus på beskæftigelsespolitikkerne i hele EU, og at der foretages mere overvågning og rapportering i den forbindelse.

Denne del er koncentreret om, hvad beskæftigelsespolitikkerne kan bidrage med for at skabe flere og bedre arbejdspladser, sådan som defineret i den nye Lissabon-dagsorden. Beskæftigelsespolitikkerne kan være et afgørende bidrag til øget beskæftigelse og produktivitetsvækst og til større social samhørighed. Det er også nødvendigt at modernisere de sociale beskyttelsessystemer for at sikre, at de har tilstrækkelige midler, er finansielt bæredygtige og kan reagere på ændrede behov i samfundet, og for at støtte holdbar økonomisk og beskæftigelsesmæssig vækst⁷.

Beskæftigelsesretningslinjerne opstiller de overordnede mål og prioriteter for EU's og medlemsstaternes tiltag med hensyn til beskæftigelse. Beskæftigelsespolitikkerne må følges af reformer på tjenesteydelses-, produkt- og finansmarkederne, og der må være et positivt samspil med vækst- og beskæftigelsesorienterede makroøkonomiske politikker. For at sikre, at der er integration og sammenhæng, gives der krydshenvisninger mellem relevante retningslinjer i del 1 og 2.

⁷ Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden - KOM(2005) 33 - behandler disse elementer mere udførligt.

Integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008)

Makroøkonomiske retningslinjer

- (1) At sikre økonomisk stabilitet.
- (2) At værne om økonomisk bæredygtighed.
- (3) At fremme en effektiv ressourceallokering.
- (4) At skabe større sammenhæng mellem makroøkonomiske politikker og strukturpolitikker.
- (5) At sørge for, at lønudviklingen bidrager til makroøkonomisk stabilitet og vækst.
- (6) At bidrage til en dynamisk og velfungerende ØMU.

Mikroøkonomiske retningslinjer

- (7) At udbygge og uddybe det indre marked.
- (8) At sørge for åbne og konkurrencedygtige markeder.
- (9) At skabe et mere attraktivt erhvervsmiljø.
- (10) At fremme iværksætterkultur og skabe gunstige betingelser for SMV'er.
- (11) At udvide og forbedre infrastrukturen i Europa og færdiggøre vedtagne prioriterede grænseoverskridende projekter.
- (12) At øge og forbedre investering i FoU.
- (13) At fremme innovation og indførelse af IKT.
- (14) At tilskynde til bæredygtig brug af ressourcer og at styrke synergierne mellem miljøbeskyttelse og vækst.
- (15) At bidrage til et solidt industrigrundlag.

Beskæftigelsesretningslinjer

- (16) At gennemføre beskæftigelsespolitikker, der sigter mod fuld beskæftigelse, bedre kvalitet og produktivitet i arbejdet og styrket social og territorial samhørighed.
- (17) At anlægge en livscyklustilgang til arbejdet.
- (18) At sørge for rummelige arbejdsmarkeder for jobsøgende og handicappede.
- (19) At afpasse arbejdsmarkedsbehovene bedre efter hinanden.
- (20) At skabe større fleksibilitet og samtidig sikkerhed i beskæftigelsen og begrænse opdelingen af arbejdsmarkedet.
- (21) At sørge for beskæftigelsesfremmende udvikling af løn og andre arbejdskraftomkostninger.
- (22) At udvide og forbedre investering i menneskelig kapital.
- (23) At tilpasse uddannelsessystemerne til de nye kompetencekrav.

*

* *

Derfor vil Kommissionen:

- anbefale følgende overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker i medfør af EF-traktatens artikel 99 og
- foreslå følgende rådsbeslutning om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker i medfør af EF-traktatens artikel 128.

Del 1

Kommissionens henstilling om overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker (2005-2008)

KOMMISSIONENS HENSTILLING

om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker (ifølge traktatens artikel 99)

Afsnit A – Makroøkonomiske politikker for vækst og beskæftigelse⁸

At sikre økonomisk stabilitet for at øge beskæftigelses- og vækstpotentialet

Sunde makroøkonomiske politikker er en vigtig forudsætning for en afbalanceret økonomisk ekspansion og for fuld udnyttelse af det aktuelle vækstpotentiale. De er også vitale, hvis der skal skabes rammevilkår, der kan fremme et passende opsparings- og investeringsniveau og en stærkere drejning af sidstnævnte i retning af viden og innovation, således at økonomien følger en vej, der fører til varig, højere og ikke-inflatorisk vækst og beskæftigelse. Når virksomheder og enkeltpersoner lægger planer for fremtiden, må de kunne have tillid til, at prisstabiliteten vil blive fastholdt, og at kurser og langfristede rentesatser vil være rimeligt stabile.

Pengepolitikkerne kan bidrage hertil ved at fastholde prisstabilitet og med udgangspunkt heri støtte andre generelle økonomiske politikker. For nogle af de nye medlemsstater er det vigtigt, at pengepolitikkerne kan bidrage til et yderligere fald i de langfristede rentesatser og en valutakursordning, der er rettet mod at opnå varig real - og nominel - konvergens. Deltagelse i den europæiske valutakursmekanisme (ERM) II vil kunne styrke disse bestræbelser. Nogle af disse medlemsstater står over for endnu en makroøkonomisk politisk udfordring, som betyder, at de skal holde relativt høje underskud på de løbende poster under et vist niveau, hvor der er sikkerhed for sund ekstern finansiering. I den forbindelse vil det være afgørende med en stram finanspolitik til at reducere underskuddet på de løbende poster, da det kan blive endnu vanskeligere at finansiere sådanne underskud, når først privatiseringen er slået igennem.

Ved at opnå en sund budgetstilling vil de automatiske budgetstabilisatorer kunne slå fuldt ud og symmetrisk igennem og derved stabilisere outputtet omkring en højere og holdbar væksttrend. De medlemsstater, der allerede har nået sunde budgetstillinger, må nu sørge for at fastholde denne stilling uden at ty til engangsforanstaltninger. For de øvrige medlemsstaters vedkommende er det vigtigt, at de træffer de foranstaltninger, der er nødvendige, for at de kan nå deres mellemfristede budgetmål, især må de økonomiske vilkår forbedres. Herved undgår de pro-cykliske politikker og når frem til en situation, hvor der er tilstrækkelig plads til, at de automatiske stabilisatorer kan slå fuldt ud igennem inden den næste økonomiske nedgang. For de enkelte medlemsstaters vedkommende kan det mellemfristede budgetmål variere alt efter den aktuelle gældskvote og potentielle vækst, men de skal fastholde en tilstrækkelig margen under referenceværdien på 3 % af BNP.

⁸ Når medlemsstaterne gennemfører ovennævnte politiske retningslinjer, skal de være opmærksomme på, at de landespecifikke henstillinger, der blev udstedt i forbindelse med Rådets henstilling af 26. juni 2003 om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker (for 2003-2005), som de foreligger efter opdateringen i Rådets henstilling af 5. juli 2004, stadig har gyldighed som referenceramme.

Retningslinje. *For at sikre økonomisk stabilitet* bør medlemsstaterne fastholde deres mellemfristede budgetmål over hele konjunkturforløbet, og, så længe disse mål ikke er nået, træffe alle nødvendige korrigerende foranstaltninger i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpagten. Med forbehold af dette bør medlemsstaterne undgå procykliske finanspolitikker. Medlemsstater med et underskud på de løbende poster, som der er risiko for er uholdbart, bør arbejde på at korrigere dem ved strukturreformer, der kan fremme den eksterne konkurrenceevne, og ved finanspolitikker (Integreret retningslinje nr. 1).

Sikring af den langsigtede bæredygtighed i lyset af Europas aldrende befolkning

Aldringen af befolkningen i Europa giver alvorlige risici for den langsigtede bæredygtighed af EU's økonomi. Ifølge de seneste fremskrivninger vil den erhvervsaktive befolkning (15-64-årige) i EU være 18 % lavere end i 2000, og antallet af personer over 65 år vil være øget med 60 %. Det medfører ikke alene en højere forsørgerbyrde, men betyder også, at gældsbyrden vil vokse, at realrentesatserne vil stige og at der vil blive et lavere potentielt output, med mindre der gøres en indsats nu for at sikre den langsigtede bæredygtighed af EU's økonomi.

Medlemsstaterne kan afhjælpe de økonomiske indvirkninger af aldringen ved at reducere gælden hurtigere og ved at træffe foranstaltninger, der kan hæve beskæftigelsesfrekvenserne og øge udbuddet af arbejdskraft, således at indvirkningen af det kommende fald i antallet af personer i den erhvervsaktive alder udlignes. Det er også vigtigt at modernisere de sociale beskyttelsessystemer for at sikre, at de er finansielt levedygtige, og at der fortsat er adgang til disse systemer og tilstrækkelige midler set i lyset af den højere forsørgerbyrde og de voksende behov som følge af en stigning i antallet af ældre. Navnlig ved et bedre samspil mellem de sociale beskyttelsessystemer og arbejdsmarkedet kan det undgås, at der opstår problemer, der giver anledning til tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og folk kan tilskyndes til at blive længere set på baggrund af den øgede forventede levetid.

Retningslinje. *For at værne om økonomisk bæredygtighed* bør medlemsstaterne i lyset af de forventede omkostninger i forbindelse med befolkningens aldring sørge for, at statsgælden nedbringes i et tilfredsstillende tempo, så de offentlige finanser kan styrkes, at pensions- og sundhedssystemerne reformeres, så de bliver finansielt levedygtige og er tilgængelige og fyldestgørende socialt set, og de bør træffe foranstaltninger, der kan øge beskæftigelsesfrekvenserne og udbuddet af arbejdskraft (Integreret retningslinje nr. 2). *Se også integreret retningslinje "At anlægge en livscyklustilgang til arbejdet" (nr. 17).*

Fremme af en effektiv fordeling af midler og sammenhængende makroøkonomiske politikker og strukturpolitikker

Det er nødvendigt, at den offentlige sektor har skatte- og udgiftssystemer, der er udformet således, at de kan give en effektiv fordeling af ressourcerne og dermed i fuldt omfang bidrage til vækst og beskæftigelse, uden at det skader målene om økonomisk stabilitet og bæredygtighed. Det kan opnås ved at omdirigere udgifterne til væksthæmmende kategorier som forskning og udvikling (FoU), fysisk infrastruktur, menneskelig kapital og viden. Medlemsstaterne kan også kontrollere andre udgiftskategorier ved at benytte udgiftsregler og

resultatbudgettering og ved at indføre mekanismer, der kan sikre, at de enkelte reformforanstaltninger og overordnede reformpakker er velgennemtænkte. En nøgleprioritet for EU's økonomi er at sikre, at skattestrukturerne og samspillet mellem dem og overførselssystemerne giver et højere vækstpotentiale gennem mere beskæftigelse og investering.

Retningslinje. Til at fremme en effektiv fordeling af ressourcer bør medlemsstaterne, uden at det skader retningslinjerne om økonomisk stabilitet og bæredygtighed, rette sammensætningen af de offentlige udgifter mod vækstfremmende kategorier, tilpasse skattestrukturerne, så de styrker vækstpotentialet, og sikre, at der er mekanismer til rådighed til at vurdere, hvordan forholdet er mellem de offentlige udgifter og gennemførelsen af de politiske målsætninger, og sikre, at der overordnet set er sammenhæng mellem reformpakkerne (Integreret retningslinje nr. 3).

Med sunde makroøkonomiske politikker kan der skabes betingelser, der er fremmende for jobskabelse og vækst, men i sidste instans er det med strukturreformer, der kan give mere effektive markeder og mere velgennemtænkte offentlige indgreb, at der kan opnås bæredygtig vækst i output og velfærd. Hvis det ikke lykkes at opnå højere vækst med strukturpolitikkerne, vil det underminere den makroøkonomiske stabilitet, for eksempel med budgetunderskud, vedvarende inflationspres og manglende tilpasningsevne over for midlertidige eller vedvarende økonomiske chok. Et vigtigt træk i medlemsstaternes overordnede økonomiske strategi er at sikre, at de har et ensartet sæt af strukturpolitikker, der støtter de makroøkonomiske rammer og omvendt. Markedsreformerne skal især kunne forbedre økonomiernes omstillings- og tilpasningsevne over for ændringer i de økonomiske konjunkturer og også mere langsigtede tendenser som globalisering og teknologi.

Retningslinje. For at fremme større sammenhæng mellem makroøkonomiske politikker og strukturpolitikker bør medlemsstaterne videreføre reformer, der støtter de makroøkonomiske rammer ved at øge fleksibilitet, mobilitet og tilpasningsevne over for globalisering, teknologiske fremskridt og konjunkturændringer (Integreret retningslinje nr. 4). *Se også integreret retningslinje "At skabe større fleksibilitet og samtidig sikkerhed i beskæftigelsen og begrænse opdelingen af arbejdsmarkedet" (nr. 20).*

Sikkerhed for, at lønudviklingen bidrager til makroøkonomisk stabilitet og supplerer strukturreformerne

Lønudviklingen kan bidrage til stabile makroøkonomiske vilkår og til et beskæftigelsesfremmende policy mix, forudsat at reallønssstigningerne er i overensstemmelse med den tilgrundliggende produktivitetsvækstrate på mellemlang sigt og forenelige med en profitrate, der giver mulighed for produktivitets-, kapacitets- og beskæftigelsesfremmende investering. Det kræver, at midlertidige faktorer som stigninger i produktiviteten forårsaget af et konjunkturopsving eller engangsstigninger i den samlede inflationsrate ikke forårsager en uholdbar tendens i lønvæksten, og at lønudviklingen afspejler lokale arbejdsmarkedsvilkår.

På grund af det fortsatte, opadgående pres på olie- og råvarepriser må der holdes øje med, hvordan lønfastsættelser og stigninger i arbejdsomkostninger indvirker på

priskonkurrenceevnen. Der kan gøres noget på EU-plan for at opnå en løbende dialog og informationsudveksling mellem de pengepolitiske og finanspolitiske myndigheder og arbejdsmarkedets parter via den makroøkonomiske dialog.

Retningslinje. *For at sikre, at lønudviklingen bidrager til makroøkonomisk stabilitet og vækst*, og for at øge omstillingsevnen bør medlemsstaterne sørge for nominelle lønstigninger og arbejdskraftomkostninger, der er forenelige med prisstabilitet og produktivitetstendensen på mellemlang sigt, under hensyntagen til forskelle i færdigheder og lokale arbejdsmarkedsvilkår (Integreret retningslinje nr. 5). *Se også integreret retningslinje "At sørge for beskæftigelsesfremmende udvikling af løn og andre arbejdskraftomkostninger" (nr. 21).*

A.2 At sikre et dynamisk, velfungerende euroområde

Behovet for at opnå højere vækst og beskæftigelse er særlig akut i euroområdet i betragtning af de seneste moderate økonomiske resultater og det lave potentielle væksth niveau på ca. 2 % (ifølge Kommissionens skøn). Den indenlandske efterspørgsel er blevet specielt neddæmpet i euroområdet, hvor såvel privatforbruget som investeringen ligger betydeligt under niveauet for EU 25 som helhed i 2004. Det neddæmpede privatforbrug ser ud til at have sin rod i fortsatte bekymringer med hensyn til beskæftigelsesudsigterne (med en ledighed, der fortsat er på omkring 9 %), pensionssystemernes og mere generelt de offentlige finansers bæredygtighed og indkomstudsigterne på mellemlang sigt.

Udfordringen for euroområdet er at sikre, at det aktuelle vækstpotentiale udnyttes, og frem for alt at dets vækstpotentiale øges over tid. Det opnås bedst ved vækst- og stabilitetsorienterede makroøkonomiske politikker og omfattende strukturreformer. Det gælder især for euroområdets medlemsstater, da disse faktorer har en stor indvirkning på deres evne til at tilpasse sig til chok med en asymmetrisk indvirkning og derfor på den økonomiske elasticitet i euroområdet som helhed. Desuden påvirker de økonomiske resultater, som det enkelte medlem af euroområdet opnår, og de politikker, det følger, fælles anliggender som kursen på euroen, rentesatser og prisstabilitet. Alt dette medfører, at der er behov for en stærkere makroøkonomisk og strukturpolitisk koordinering i euroområdet.

Inden for Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU) lægges der meget stor vægt på finanspolitisk disciplin for at beskytte de fælles goder. Uden nationale interesser og valutakurspolitikker bliver det også mere nødvendigt at opnå og opretholde sunde budgetstillinger, der giver en tilstrækkelig bred budgetmargen til at kunne absorbere indvirkningen af konjunktursvingninger eller økonomiske chok med en asymmetrisk indvirkning.

Det er vigtigt med strukturpolitikker, der kan give en smidig tilpasning af priser og lønninger, hvis det skal sikres, at euroområdets medlemsstater har kapacitet til hurtigt at tilpasse sig chok (som for eksempel det nuværende olieprischok), og hvis urimelige inflationsforskelle mellem medlemsstaterne skal nedbringes. I den forbindelse gælder det især om at øge arbejdsmarkedernes evne til at reagere ved at tilskynde til større erhvervsdeltagelse, faglig og

geografisk mobilitet og lønfastsættelse, og samtidig indføre reformer, der øger produktmarkedernes fleksibilitet.

For at euroområdet skal kunne bidrage til international økonomisk stabilitet og bedre kunne repræsentere sine økonomiske interesser, er det afgørende, at det spiller sin rolle fuldt ud i det internationale pengepolitiske og økonomiske samarbejde. Ved at skabe et stabilt formandskab for Eurogruppen vil euroområdets medlemmers stillinger kunne koordineres, men den eksterne repræsentation af euroområdet er fortsat opsplittet og ufuldstændig, og det forhindrer euroområdet i at indtage en førende, strategisk rolle i udviklingen af det globale økonomiske system.

Retningslinje. *For at kunne bidrage til en dynamisk, velfungerende ØMU* må euroområdets medlemsstater være særligt opmærksomme på finanspolitisk disciplin, og i den forbindelse bør de medlemsstater, der endnu ikke har nået deres mellemfristede budgetmål, sørge for en årlig forbedring af deres konjunkturkorrigerede budgetunderskud, uden engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger, på 0,5 % af BNP som benchmark og samtidig sikre en større tilpasning i gode tider; de må presse på med strukturreformer, der kan forbedre euroområdets konkurrenceevne og økonomisk tilpasning til asymmetriske chok; og de må sørge for, at euroområdets indflydelse i det globale økonomiske system står i et rimeligt forhold til dets økonomiske vægt (Integreret retningslinje nr. 6).

Afsnit B – Mikroøkonomiske reformer, der skal øge Europas vækstpotentiale

Der må indføres strukturreformer, hvis EU's vækstpotentiale skal øges, fordi de øger europæisk økonomis effektivitet og omstillingsevne. For at opnå flest mulige synergieffekter må de være alsidige og samordnes.

At øge Europas vækstpotentiale kræver både mere jobskabelse og mere produktivitetsvækst. Siden midten af 1990'erne er produktivitetsvæksten i EU gået mærkbart ned. At få vendt denne tendens er en stor konkurrencemæssig udfordring for Unionen, især i lyset af dens aldrende befolkning. Alene befolkningens aldring anslås at reducere den nuværende vækstpotentialesats til næsten det halve. Det er således helt afgørende at få produktivitetsvæksten sat i vejret, hvis levestandarden skal opretholdes og øges fremover.

Produktivitetsgevinster opnås ved investering og innovation. At gøre Europa til et mere attraktivt sted at investere i og anspore til investering i viden og innovation er derfor nøgleelementer i Lissabon-handlingsprogrammet, der blev vedtaget på Det Europæiske Råds forårsmøde i 2005. Derfor vil de nationale og regionale programmer, der får støtte af strukturfondene og Samhørighedsfonden, i stigende grad blive rettet mod investeringer på disse områder i overensstemmelse med Lissabon-målene.

B.1 At gøre Europa til et mere attraktivt sted at investere og arbejde i

Den Europæiske Unions tiltrækningskraft som investeringssted afhænger blandt andet af, hvor store og åbne dens markeder er, af reguleringsmiljøet og af infrastrukturens kvalitet. Med øget investering vil Europa blive mere produktiv, eftersom arbejdsproduktiviteten afhænger af investering i fysisk og menneskelig kapital og i viden og infrastruktur.

Udbygning og uddybelse af det indre marked

De europæiske producenters evne til at konkurrere og overleve i det indre marked er nøglen til deres konkurrencestyrke på verdensmarkederne. Et fuldt ud integreret indre marked vil også gøre EU mere attraktivt for udenlandske investorer. Det indre marked for varer er relativt velintegreret, men markedet for tjenesteydelser er fortsat juridisk set eller i praksis temmelig opsplittet. Det gælder især for energi- og transportmarkederne og for lovregulerede erhverv. For at kunne fremme vækst og beskæftigelse og styrke konkurrenceevnen skal det indre marked for tjenesteydelser være fuldt funktionsdygtigt, samtidig med at den europæiske sociale model bibeholdes. Ved at fjerne skattemæssige hindringer for grænseoverskridende aktiviteter og fortsatte hæmsko for arbejdstagernes mobilitet vil der også kunne opnås betydelige effektivitetsgevinster. Endelig vil en fuldstændig integration af finansmarkederne kunne øge outputtet og beskæftigelsen ved at muliggøre en mere effektiv kapitalallokering og skabe bedre vilkår for erhvervsfinansiering.

Selv om der er generel enighed om, at der er potentielle fordele ved et indre europæisk marked, er det tempo, hvori direktiver om det indre marked omsættes, fortsat skuffende lavt. Desuden bliver direktiverne ofte hverken gennemført eller anvendt korrekt, hvilket illustreres af de mange overtrædelsesprocedurer, der bliver indledt af Kommissionen. Medlemsstaterne bliver nødt til at være mere samarbejdsvillige indbyrdes og med Kommissionen, hvis deres borgere og erhvervsliv skal kunne få det fulde udbytte af lovgivningen om det indre marked.

For eksempel er der meget, der kan forbedres i den praksis, der benyttes ved offentlige indkøb. Forbedringerne vil vise sig ved, at en større del af de offentlige indkøb bliver sendt i udbud. Desuden vil flere åbne udbud kunne give betydelige budgetbesparelser for medlemsstaterne.

Retningslinje. *For at udbygge og uddybe det indre marked* bør medlemsstaterne sætte mere fart i gennemførelsen af direktiver om det indre marked, prioritere en mere stringent og bedre håndhævelse af lovgivning om det indre marked, fremskynde integrationen af de finansielle markeder, fjerne skattemæssige hindringer for grænseoverskridende aktiviteter og anvende reglerne om offentlige indkøb i EU effektivt (Integreret retningslinje nr. 7).

Sikring af åbne og konkurrencedygtige markeder i og uden for Europa

Åbne, konkurrencedygtige markeder giver en mere effektiv udnyttelse af ressourcer, fører til en bedre arbejdstilrettelæggelse inden for de enkelte virksomheder og kan virke stimulerende for innovation. Konkurrencepolitikken har i høj grad bidraget til at sikre lige vilkår for virksomheder i EU, og den kan også bruges til at overveje de bredere rammer for markedsregulering, som kan give bedre vilkår for konkurrence blandt virksomhederne. En yderligere åbning af de europæiske markeder for konkurrence kan opnås ved at nedbringe det generelle niveau for statsstøtte under hensyntagen til eventuelle markedssvigt. Disse bestræbelser skal ledsages af en omlægning af resterende statsstøtte til at støtte visse horisontale mål såsom forskning og innovation samt udnyttelse af menneskelig kapital.

Strukturreformer, der gør det lettere at komme ind på markedet, virker særligt fremmende for konkurrence. Det vil især betyde noget på markeder, der tidligere var beskyttet mod konkurrence på grund af konkurrencebegrænsende adfærd eller overregulering (tilladelser, licenser, minimumskapitalkrav, juridiske barrierer, butikkers åbningstider, regulerede priser, begrænsede salgsperioder osv.) eller på grund af handelsbeskyttelse. Rådet har allerede opfordret medlemsstaterne til at undersøge, om deres indenlandske lovgivning er forenelig med EU-reglerne, for at få fjernet markedsbarrierer og åbne for konkurrence på det indre marked.

Desuden vil gennemførelsen af allerede vedtagne foranstaltninger om at åbne netværksindustrierne for konkurrence kunne betyde lavere priser generelt og større valgmulighed, samtidig med at der sikres levering af ydelser, der er af almindelig økonomisk interesse for alle borgere. Konkurrence- og reguleringsmyndighederne må sørge for, at der er tilstrækkelig konkurrence på de liberaliserede markeder, hvor de allerede etablerede virksomheders markedsandel ofte bliver ved med at være meget høj.

Det er vigtigt med en fælles tilgang over for tredjelande, hvis markedsadgangen skal forbedres for EU-virksomheder. Med indgåelsen af en ambitiøs aftale inden for rammerne af Doha-runden vil verdensmarkederne yderligere kunne åbnes op for handel og investering, og det vil kunne bidrage til at øge potentiel vækst.

Retningslinje. For at sikre åbne og konkurrencedygtige markeder bør medlemsstaterne prioritere fjernelse af regulermæssige og andre barrierer, der er til hinder for konkurrence i nøglesektorer; en mere effektiv håndhævelse af konkurrencepolitikken; selektiv markedsscreening foretaget af konkurrence- og reguleringsmyndigheder for at identificere og fjerne hindringer for konkurrence og markedsadgang; reduktion af konkurrenceforvridende statsstøtte; og omlægning af støtte til at støtte visse horisontale mål såsom forskning og innovation og udnyttelse af menneskelig kapital. Medlemsstaterne bør også fuldt ud gennemføre de vedtagne foranstaltninger om at åbne netværksindustrierne for konkurrence for at sikre en effektiv konkurrence på de integrerede europæiske markeder, samtidig med at der sikres tilfredsstillende levering af ydelser af høj kvalitet og af almindelig økonomisk interesse (Integreret retningslinje nr. 8).

Forbedring af europæisk og national regulering

Markedsregulering er vigtig, hvis der skal skabes et miljø med lave omkostninger, hvor der kan foregå handelstransaktioner. Det er også med til at korrigere for markedssvigt eller beskytte markedsdeltagere. Men den samlede indvirkning af reguleringer kan medføre væsentlige økonomiske omkostninger. Det er derfor vigtigt, at reguleringerne er velgennemtænkte og rimeligt afvejede.

Når medlemsstaterne forbereder eller reviderer lovgivning, bør de systematisk vurdere omkostninger og gevinster ved deres lovgivningsinitiativer. Det indebærer, at de skal høre relevante interessenter og give dem tilstrækkelig tid til at svare. Medlemsstaterne opfordres til at udvikle nationale dagsordener for bedre regulering og rapportere herom i deres nationale Lissabon-programmer.

I EU's tilgang til bedre regulering bliver den økonomiske, sociale og miljømæssige indvirkning af nye eller reviderede love og regler vurderet nøje for at identificere de potentielle kompromiser og synergier mellem forskellige politikmål. Desuden bliver det undersøgt, om eksisterende regulering kan forenkles, og dens indvirkning på konkurrenceevnen bliver vurderet. Endelig er der ved at blive udviklet en fælles fremgangsmåde til måling af de administrative omkostninger ved nye og eksisterende love og regler.

Der kan derfor opnås markante forbedringer i reguleringsmiljøet, hvis de omkostninger, der er forbundet med regulering, herunder de administrative omkostninger, reduceres. Det er især vigtigt for små og mellemstore virksomheder, der normalt kun har begrænsede ressourcer til at håndtere den administration, de bliver pålagt af både fællesskabslovgivning og national lovgivning.

Retningslinje. For at skabe et mere attraktivt erhvervmiljø bør medlemsstaterne forbedre kvaliteten af deres love og regler ved en systematisk og stringent vurdering af de økonomiske, sociale og miljømæssige indvirkninger under hensyntagen til de administrative omkostninger, der er forbundet med regulering. Desuden bør medlemsstaterne foretage brede høringer om omkostninger og gevinster ved deres reguleringsinitiativer, især hvis de indebærer kompromiser mellem forskellige politikmål (Integreret retningslinje nr. 9).

Europa bliver nødt til at gøre noget mere effektivt ved iværksætterånden, og der skal være flere nye virksomheder, der er villige til at gå i gang med kreative eller innovative

risikobetonede foretagender. Der må tilskyndes til, at der i alle former for uddannelse, både almen og faglig, indføres iværksætteri og tilvejebringes relevante færdigheder. Med henblik herpå anbefales det at oprette partnerskaber med virksomheder. Andre måder at fremme virksomhedsoprettelse og deres vækst på er at forbedre adgangen til finansiering, vedtage skattesystemer, der belønner succes, og tilbyde hjælp til virksomhederne, især til unge iværksættere. Der må lægges særlig vægt på at gøre virksomhedsoverdragelse lettere, at revidere konkurslove og forbedre rednings- og omstrukturingsprocedurer.

Retningslinje. For at fremme mere iværksætterånd og skabe et erhvervsfremmende miljø for SMV'er bør medlemsstaterne forbedre adgangen til finansiering, tilpasse skattesystemerne, styrke det innovative potentiale hos SMV'er og sørge for relevant information og tilbyde hjælp for at give incitamenter til at oprette og skabe vækst i nye virksomheder på linje med SMV-chartret. Desuden bør medlemsstaterne styrke uddannelse i iværksætteri (krydshenvisning til den relevante beskæftigelsesretningslinje). Medlemsstaterne bør også gøre overdragelse af virksomheder lettere, revidere deres konkurslove og forbedre deres rednings- og omstrukturingsprocedurer (Integreret retningslinje nr. 10).

Udbygning og forbedring af europæisk infrastruktur

En moderne infrastruktur er en vigtig faktor og har betydning for, hvor attraktive steder er. Den er fremmende for mobilitet for personer, varer og tjenesteydelser i hele Unionen. Moderne transport-, energi- og elektroniske kommunikationsinfrastrukturer er en forudsætning for, at der kan drages fordel af den genoplivede Lissabon-strategi. Hvis transportomkostningerne reduceres og markederne udbygges, vil man med indbyrdes forbundne, interoperable transeuropæiske net kunne fremme international handel og bringe næring til det indre markeds dynamik. Desuden vil den igangværende liberalisering af europæiske netværksindustrier fremme konkurrence og generere effektivitetsgevinster i disse sektorer.

Hvad angår kommende investering i europæisk infrastruktur må gennemførelsen af 30 prioriterede transportprojekter, som Parlamentet og Rådet har anført i retningslinjerne for det transeuropæiske net (TEN), og gennemførelsen af de grænseoverskridende "Quick-start"-projekter for transport, energi og bredbåndskommunikation, der er anført i det europæiske vækstinitiativ, betragtes som en prioritet. Der må også gøres noget ved problemerne med flaskehalse inden for infrastrukturene. Ved at have passende prissætningssystemer for infrastrukturene kan der opnås en mere effektiv anvendelse heraf, og der kan udvikles en bæredygtig ligevægt.

Retningslinje. For at udbygge og forbedre europæisk infrastruktur og færdiggøre vedtagne prioriterede grænseoverskridende projekter med det særlige formål at opnå større integration af nationale markeder inden for det udvidede EU bør medlemsstaterne udvikle passende transport-, energi- eller IKT-infrastrukturer, især i grænseområder, hvilket er en væsentlig forudsætning for, at netværksindustrierne kan åbnes for konkurrence. Desuden bør de indføre passende prissætningssystemer for infrastrukturene som en måde at internalisere miljøomkostninger på for at sikre effektiv brug af infrastrukture og udvikling af en bæredygtig balance (Integreret retningslinje nr. 11).

B.2 Viden og innovation til sikring af vækst

Viden, der akkumuleres gennem investering i FoU, innovation og uddannelse, er et af nøgleelementerne for vækst i det lange løb. Politikker, der sigter mod at øge investeringen i viden og styrke innovationskapaciteten i EU's økonomi, er selve kernen i Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse.

At øge og forbedre investering i FoU

FoU påvirker økonomisk vækst på mange måder: for det første kan det medvirke til at skabe nye markeder eller produktionsprocesser; for det andet kan det føre til gradvis forbedring af allerede eksisterende produkter og produktionsprocesser; og for det tredje forøger det et lands evne til at absorbere nye teknologier.

EU bruger for øjeblikket omkring 2 % af BNP på FoU (lige fra under 0,5 % til over 4 % af BNP i medlemsstaterne), hvilket ikke er meget mere, end da Lissabon-strategien blev lanceret. Desuden er det kun omkring 55 % af forskningsinvesteringerne i EU, der kommer fra erhvervslivet. Det er nødvendigt at gå hurtigere frem, hvis det kollektive EU-mål om at øge forskningsinvesteringerne til 3 % af BNP; to tredjedele af den samlede investering bør komme fra den private sektor. Medlemsstaterne opfordres til at give rapportering om deres FoU-udgiftsmål for 2008 og 2010 og om de foranstaltninger, der skal iværksættes for at nå disse mål i deres nationale Lissabon-programmer. Den største udfordring er at få indført rammevilkår, instrumenter og incitamenter for virksomhederne til at investere i forskning. De offentlige forskningsbevillinger skal bruges mere effektivt, og forbindelserne mellem offentlig forskning og den private sektor skal forbedres. Ekspertisecentre og –netværk bør udbygges, og der bør gøres mere brug af offentlige støtteordninger, herunder skatteforanstaltninger, der kan virke som løftestang for privat FoU. Det er også vigtigt at sørge for, at der er et tilstrækkeligt konkurrencepræget miljø for virksomhederne, eftersom konkurrence er et vigtigt incitament for privat investering i innovation. Desuden må der gøres en stor indsats for at øge antallet af kvalificerede, aktive forskere i Europa, især ved at få flere studerende ind på de naturvidenskabelige og tekniske fag og fremme karriereudvikling og transnational og tværsektoriel mobilitet for forskerne.

Retningslinje: *For at øge og forbedre investering i FoU* bør medlemsstaterne fortsætte med at udvikle de foranstaltninger, der kan fremme erhvervslivets FoU: ved at forbedre rammevilkårene og sørge for et tilstrækkeligt konkurrencepræget miljø for virksomhederne; ved at øge offentlig investering i FoU og gøre den mere effektiv; ved at udbygge ekspertisecentre; ved at gøre bedre brug af støtteordninger, som for eksempel skatteforanstaltninger, der kan virke som løftestang for privat FoU; ved at sørge for, at der er tilstrækkeligt mange kvalificerede forskere, og få flere studerende ind på de naturvidenskabelige og tekniske fag og fremme karriereudvikling og transnational og tværsektoriel mobilitet for forskerne (Integreret retningslinje nr. 12). *Se også integreret retningslinje "At udvide og forbedre investering i menneskelig kapital" (nr. 22).*

Fremme af innovation, indførelse af IKT og bæredygtig ressourceanvendelse

Dynamikken i europæisk økonomi er fuldstændig afhængig af dens evne til innovation. Der må være de rette økonomiske rammevilkår for innovation. Det indebærer velfungerende finans- og produktmarkeder samt klart definerede intellektuelle ejendomsrettigheder til overkommelige priser. Innovation bliver ofte indført på markedet af nye virksomheder, som

kan have meget svært ved at opnå finansiering. Derfor vil foranstaltninger, som er rettet mod oprettelse af innovative virksomheder og deres vækst, herunder bedre adgang til finansiering, kunne fremme innovativ virksomhed. Teknologi kan nemmere udbredes, hvis der udvikles innovationscentre og –netværk og indføres støtteordninger for innovation, der er rettet mod SMV'er. Overførsel af viden gennem forskermobilitet, udenlandske direkte investeringer eller importeret teknologi er til særlig fordel for tilbagestående lande og regioner.

EU har været ude af stand til at høste det fulde udbytte af den øgede produktion og anvendelse af informations- og kommunikationsteknologier (IKT). Det er et udtryk for, at der stadig underinvesteres i IKT, at der er institutionelle forhindringer og organisatoriske udfordringer med hensyn til at indføre IKT. Teknologisk innovation afhænger i sidste instans af et vækstfremmende økonomisk miljø. Indførelse af IKT afhænger især af en smidig arbejdstilrettelæggelse og fleksible produktmarkeder.

Retningslinje. For at fremme innovation og indførelse af IKT bør medlemsstaterne fokusere på en forbedring af tilbuddene om støtte til innovation, især til teknologioverførsel, oprettelse af innovationscentre og –netværk, hvor universiteter og virksomheder kan mødes, incitament til videnoverførsel gennem udenlandske direkte investeringer, bedre adgang til finansiering og klart definerede intellektuelle ejendomsrettigheder til overkommelige priser. De bør gøre det lettere at indføre IKT og foretage de hermed forbundne ændringer i arbejdstilrettelæggelsen, som det indebærer for systemet (Integreret retningslinje nr. 13).

Hvis Unionen fortsat skal have succes, skal der også tages fat om en række ressource- og miljømæssige udfordringer, som ellers vil virke som en bremse for væksten fremover. I den forbindelse har den seneste udvikling i oliepriserne og de videre udsigter herfor understreget, hvor vigtigt spørgsmålet om energieffektivitet er. Hvis der ikke gribes fat om disse udfordringer nu, vil de økonomiske omkostninger blive endnu større. Det indebærer for eksempel, at der skal indføres foranstaltninger til at tackle problemet med klimaændringer, til at gøre mere rationel brug af ressourcer og til at standse tabet af biodiversitet. I den forbindelse spiller brugen af markedsbaserede instrumenter en nøglerolle, idet de bevirker, at priserne bedre afspejler miljødelæggelse og samfundsmæssige omkostninger. Ved at tilskynde til udvikling og brug af miljøvenlige teknologier og ved hjælp af grønne offentlige indkøb kan de innovative resultater i de berørte sektorer forbedres, og disses bidrag til bæredygtig udvikling kan øges. EU-virksomhederne er for eksempel blandt de førende i verden med hensyn til at udvikle nye vedvarende energiteknologier. I en situation, hvor der er et konstant opadgående pres på energipriserne og der bliver stadig flere trusler mod klimaet, er det især vigtigt at presse på for at forbedre energieffektiviteten, så der kan opnås såvel bæredygtig udvikling som konkurrencedygtighed.

Retningslinje. For at tilskynde til bæredygtig ressourceanvendelse og styrke synergierne mellem miljøbeskyttelse og vækst bør medlemsstaterne prioritere internalisering af eksterne miljøomkostninger; forøgelse af energieffektiviteten og udvikling og anvendelse af miljøvenlige teknologier. Disse prioriteter bør gennemføres i overensstemmelse med de eksisterende europæiske forpligtelser og med de tiltag og instrumenter, der er foreslået i handlingsplanen for miljøteknologi (ETAP), gennem brug af markedsbaserede instrumenter, risikofonde og FoU-midler, grønne offentlige indkøb og afskaffelse af miljøskadelige subsidier samt andre politikinstrumenter (Integreret retningslinje nr. 14).

Bidrag til et solidt europæisk industrigrundlag

Den seneste nedgang i EU's produktivitetsvækst har delvis at gøre med, at EU har svært ved at omlægge sin økonomi mod nyere sektorer med højere produktivitetsvækst. For at kunne fremme og bevare en økonomisk og teknologisk førende stilling må Europa øge sin evne til at udvikle og markedsføre nye teknologier. De synergier, der opstår ved i fællesskab at tage udfordringer op, der vedrører forskning, regulering og finansiering på europæisk plan, fordi de enkelte medlemsstater har svært ved at tackle markedssvigt hver for sig, er ikke altid blevet udnyttet fuldt ud, Galileo-programmet og andre programmer vedrørende luftfartsindustrien er dog undtagelser. Resultatet er, at EU har været ude af stand til at udnytte sit teknologiske potentiale fuldt ud. Ved at samle det bedste i Europa og udvikle offentlig-private partnerskaber, når fordelene er større for samfundet end for den private sektor, vil dette potentiale bedre kunne udnyttes.

Retningslinje. For at bidrage til et solidt europæisk industrigrundlag bør medlemsstaterne fokusere på udvikling af nye teknologier og markeder. Det indebærer især, at de forpligter sig til at oprette og gennemføre fælles europæiske teknologiinitiativer og offentlig-private partnerskaber, der kan hjælpe med at tackle markedssvigt, og at skabe og udvikle regionale eller lokale klynger (Integreret retningslinje nr. 15).

Del 2

Retningslinjer for beskæftigelsen (2005-2008)

Forslag til

RÅDETS BESLUTNING

om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (ifølge traktatens artikel 128)

Forslag til

RÅDETS BESLUTNING

om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 128, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet¹⁰,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹¹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹²,

under henvisning til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union er anført Unionens mål om at fremme økonomiske og sociale fremskridt og et højt beskæftigelsesniveau. I artikel 125 i traktaten om Det Europæiske Fællesskab er det anført, at medlemsstaterne og Fællesskabet arbejder på at udvikle en samordnet strategi for beskæftigelse og især for fremme af en veluddannet, velkvalificeret og smidig arbejdsstyrke og arbejdsmarkeder, som reagerer på økonomiske forandringer.
- (2) Det Europæiske Råd lancerede på sit møde i Lissabon i 2000 en strategi, som var rettet mod bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre arbejdspladser og større social samhørighed, og som havde langsigtede beskæftigelsesmål, men fem år senere er resultaterne blandede.
- (3) Forelæggelsen af en integreret pakke af retningslinjer for beskæftigelsen og overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker er et bidrag til omlægningen af Lissabon-strategien om vækst og beskæftigelse. Det er den europæiske beskæftigelsesstrategi, der har den førende rolle i gennemførelsen af Lissabon-strategiens beskæftigelsesmål.
- (4) Som anført i konklusionerne fra Det Europæiske Råds forårsmøde den 22. og 23. marts 2005 skal målene om fuld beskæftigelse, kvalitet i arbejdet,

⁹ EUT C af, s. ...

¹⁰ EUT C af, s. ...

¹¹ EUT C af, s. ...

¹² EUT C af, s. ...

arbejdsproduktivitet og social samhørighed komme til udtryk i klare prioriteter: få flere folk i beskæftigelse og modernisere de sociale beskyttelsessystemer; forbedre arbejdstageres og virksomheders omstillingsevne og arbejdsmarkedernes fleksibilitet; og forbedre investeringen i menneskelig kapital gennem bedre uddannelse og færdigheder.

- (5) Beskæftigelsesretningslinjerne bør kun gennemrevideres hvert tredje år, og i de mellemliggende år indtil 2008 bør opdateringen heraf være stærkt begrænset.
- (6) Beskæftigelseshenstillingerne, der blev vedtaget af Rådet den 14. oktober 2004¹³, er fortsat gyldige som referenceramme.

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, der er anført i bilaget, vedtages hermed.

Artikel 2

Alle aspekter af retningslinjerne tages i betragtning i medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, og der rapporteres herom i de nationale Lissabon-programmer, der indsendes hvert år.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

*På Rådets vegne
Formand*

¹³ EUT L 326 af 19.10.2004.

BILAG

1 DET SKAL GØRES MERE ATTRAKTIVT AT ARBEJDE, OG DE SOCIALE BESKYTTELSESSYSTEMER SKAL MODERNISERES

Det er afgørende at opnå fuld beskæftigelse, og nedbringe arbejdsløshed og erhvervsinaktivitet, ved at øge udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft. Det kræver, at det også bliver mere attraktivt at arbejde, at kvaliteten i arbejdet og arbejdsproduktivitetsvæksten forbedres, og at andelen af arbejdende fattige reduceres. Synergien mellem arbejds kvalitet, produktivitet og beskæftigelse må udnyttes fuldt ud. Der skal en målrettet indsats til for at styrke social inklusion, forhindre udstødelse fra arbejdsmarkedet og støtte integration af dårligt stillede på arbejdsmarkedet og for at mindske regionale forskelle med hensyn til beskæftigelse, arbejdsløshed og arbejdsproduktivitet, især i tilbagestående regioner. Hvis der skal gøres fremskridt, er det vigtigt med lige muligheder, bekæmpelse af diskrimination samt kønsmainstreaming.

Retningslinje. At gennemføre beskæftigelsespolitikker, der sigter mod fuld beskæftigelse, bedre kvalitet og produktivitet i arbejdet og styrket social og territorial samhørighed. Politikkerne skal bidrage til at opnå en gennemsnitlig beskæftigelsesfrekvens for Den Europæiske Union på samlet 70 %, på mindst 60 % for kvinder og på 50 % for ældre arbejdstagere (aldersgruppen 55-64 år) og at nedbringe arbejdsløshed og erhvervsinaktivitet. Medlemsstaterne skal fastsætte nationale mål for beskæftigelsesfrekvensen for 2008 og 2010 (Integreret retningslinje nr. 16).

En forhøjelse af beskæftigelsesniveauerne er den mest effektive måde at generere økonomisk vækst og fremme socialt rummelige økonomier på og samtidig sørge for et sikkerhedsnet for dem, der ikke er i stand til at arbejde. At anlægge en livscyklustilgang til arbejdet og modernisere de sociale beskyttelsessystemer, så de har tilstrækkelige midler, er finansielt bæredygtige og kan reagere på ændrede behov i samfundet, er så meget desto vigtigere på grund af det forventede fald i antallet af personer i den erhvervsaktive alder. Der må udvises særlig opmærksomhed for at finde en løsning på det vedvarende gab, der er mellem mænds og kvinders beskæftigelse, og på de lave erhvervsfrekvenser for ældre arbejdstagere og unge, jf. den nye generationsoverskridende tilgang. Der må også tages fat om arbejdsløsheden blandt unge, som i gennemsnit ligger på det dobbelte af arbejdsløsheden i almindelighed. Der må skabes sådanne vilkår, at det bliver lettere at nå videre i arbejdet, uanset om der er tale om det første job, tilbagevenden til arbejdet efter orlov eller ønsket at forlænge arbejdslivet. Kvaliteten i arbejdet, herunder løn og andre goder, arbejdsvilkår, jobsikkerhed, adgang til livslang læring og karriereudsigter er af afgørende betydning, ligesom også støtte og incitamenter fra de sociale beskyttelsessystemer. Gennemførelsen af den europæiske ungdomspagt kan være et bidrag til en livscyklustilgang til arbejdet.

Retningslinje. At anlægge en livscyklustilgang til arbejdet gennem: en fornyet indsats for at åbne veje til beskæftigelsen for unge mennesker og nedbringe arbejdsløsheden blandt dem; en målrettet indsats for at fjerne kønsforskelle med hensyn til beskæftigelse, ledighed og løn; en bedre balance mellem arbejde og privatliv, blandt andet ved at tilbyde børnepasningsmuligheder og pleje til andre pårørende til overkommelige priser; moderne pensions- og sundhedssystemer, som har tilstrækkelige midler, er finansielt bæredygtige og kan reagere på ændrede behov, for eksempel at støtte erhvervsdeltagelse og længere arbejdsliv, blandt andet i form af passende incitamenter til at arbejde og undgå tidlig tilbagetrækning; støtte til arbejdsvilkår, der er fremmende for aktiv aldring (Integreret retningslinje nr. 17). Se også integreret retningslinje "At værne om økonomisk bæredygtighed" (nr. 2).

Det er vigtigt at lette adgangen til beskæftigelse for jobsøgende, at forebygge ledighed og sørge for, at de, der bliver ledige, fortsat har nær tilknytning til arbejdsmarkedet, og at øge deres arbejdsparathed, hvis erhvervsdeltagelsen skal øges og social udstødelse skal bekæmpes. Det kræver, at barriererne på arbejdsmarkedet bliver nedbrudt, og at der i den forbindelse ydes hjælp til effektiv jobsøgning, at det bliver lettere at få adgang til uddannelse og andre aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, og at det kan betale sig at arbejde, og at arbejdsløsheds- og fattigdomsfælder samt andre fælder, der kan føre til fastlåst erhvervsinaktivitet udryddes. Der må udvises særlig opmærksomhed for at få dårligt stillede ind på arbejdsmarkedet, blandt andet ved at udbygge de sociale ydelser og det sociale system. Forskellen i arbejdsløshed mellem dårligt stillede mennesker og befolkningen i almindelighed og mellem borgere fra tredjelande og EU-borgere er fortsat alt for stor og bør reduceres betydeligt på linje med de nationale mål. At bekæmpe diskrimination, fremme adgangen til beskæftigelse for handicappede og integrere migranter og mindretal er af særlig stor betydning.

Retningslinje. At sørge for rummelige arbejdsmarkeder for jobsøgende og handicappede gennem: aktive, forebyggende arbejdsmarkedsforanstaltninger, omfattende identifikation af behov på et tidligt tidspunkt, jobsøgningsbistand, vejledning og træning som led i personlige handlingsplaner, de nødvendige sociale instanser, der skal støtte dårligt stillede personers inklusion på arbejdsmarkedet og medvirken til social og territorial samhørighed og til udryddelse af fattigdom; og løbende revision af skatte- og overførselssystemer, herunder forvaltning af og betingelser for ydelser samt sænkning af høje marginale effektive skattesatser, således at det kan betale sig at arbejde og at der sikres et tilstrækkeligt højt socialt beskyttelsesniveau (Integreret retningslinje nr. 18).

For at flere skal kunne finde bedre arbejde, er det også nødvendigt at styrke arbejdsmarkedsinfrastrukturen på nationalt plan og på EU-plan, blandt andet gennem EURES-nettene, således at man bedre kan foregribe og afhjælpe eventuelle misforhold. Arbejdstagermobilitet inden for EU er i den forbindelse af afgørende betydning og må sikres i fuldt omfang. Også det ekstra udbud af arbejdskraft, der stammer fra indvandring fra tredjelande, kræver fuld opmærksomhed.

Retningslinje. At forbedre matchningen af arbejdsmarkedsbehovene gennem: modernisering og styrkelse af arbejdsmarkedsinstitutionerne, især arbejdsformidlingerne; større gennemskuelighed i beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder på nationalt plan og europæisk plan for at fremme mobiliteten i hele Europa; bedre foregribelse af færdighedsbehov, mangler og flaskehalse på arbejdsmarkedet; passende styring af økonomisk migration (Integreret retningslinje nr. 19).

2 AT FREMME ARBEJDSTAGERES OG VIRKSOMHEDERS OMSTILLINGSEVNE OG GØRE ARBEJDSMARKEDERNE MERE FLEKSIBLE

Europa må forbedre sin evne til at foregribe, udløse og absorbere økonomisk og social forandring. Det kræver beskæftigelsesfremmende arbejdsomkostninger, moderne former for arbejdstilrettelæggelse og velfungerende arbejdsmarkeder, der tillader mere fleksibilitet og samtidig sikkerhed i beskæftigelsen for at imødekomme både virksomheders og arbejdstageres behov. Det vil også kunne bidrage til at forhindre, at der opstår opdelte arbejdsmarkeder, og nedbringe omfanget af sort arbejde.

I en mere og mere globaliseret økonomi, hvor nye markeder åbner og der hele tiden indføres nye teknologier, bliver både virksomheder og arbejdstagere konfronteret med at skulle omstille sig, og de har muligheden for det. Disse strukturelle forandringer er generelt set fremmende for vækst og beskæftigelse, men de bringer også ændringer med sig, som er til skade for nogle arbejdstagere og virksomheder. Virksomhederne må blive mere fleksible, hvis de skal kunne reagere på pludselige ændringer i efterspørgslen efter deres varer og ydelser, tilpasse sig nye teknologier og hele tiden forny sig for fortsat at være konkurrencedygtige. De skal også imødekomme den stigende efterspørgsel efter kvalitet i arbejdet, der har at gøre med arbejdstagernes personlige præferencer og familiemæssige forhold, og de skal kunne klare en aldrende arbejdsstyrke og færre yngre ansatte. For arbejdstagerne bliver arbejdslivet mere og mere kompleks, efterhånden som arbejdsmønstrene bliver mere forskelligartede og uregelmæssige, og de skal gennem flere og flere omstillinger hele livet igennem. Med økonomier, der ændrer sig hurtigt, og den hertil knyttede omstrukturering, skal de kunne klare nye måder at arbejde på, herunder den stigende udnyttelse af informations- og kommunikationsteknologier og ændringer i deres arbejdsstatus, og være indstillet på livslang læring. Det er også nødvendigt med geografisk mobilitet, hvis de skal have adgang til jobmuligheder mere bredt og i EU som helhed.

Retningslinje. At skabe større fleksibilitet og samtidig sikkerhed i beskæftigelsen og begrænse opdelingen af arbejdsmarkedet gennem: tilpasning af arbejdslovgivningen, med eventuel revision af det fleksibilitetsniveau, der tillades i tidsubegrænsede og tidsbegrænsede kontrakter; bedre foregribelse og positiv styring af forandring, herunder økonomisk omstrukturering, især forandringer, der har tilknytning til handelsåbning, således at de sociale omkostninger bringes ned og det bliver lettere at omstille sig; støtte til ændring af erhvervsmæssig status, herunder uddannelse, selvstændig virksomhed, virksomhedsoprettelse og geografisk mobilitet; fremme og udbredelse af innovative, smidige former for arbejdstilrettelæggelse, herunder større sundhed og sikkerhed og flere forskellige aftale- og arbejdstidsordninger, for at forbedre kvaliteten i arbejdet og arbejdsproduktiviteten; omstilling til nye teknologier på arbejdspladsen, en målbevidst indsats for at ændre sort arbejde til normal beskæftigelse (Integreret retningslinje nr. 20). *Se også integreret retningslinje "At skabe større sammenhæng mellem makroøkonomiske politikker og strukturpolitikker" (nr. 4).*

For at maksimere jobskabelse, opretholde konkurrenceevnen og bidrage til de almindelige økonomiske rammer bør den overordnede lønudvikling være på linje med produktivitetsvæksten i konjunkturforløbet og afspejle arbejdsmarkedssituationen. Det kan også være nødvendigt at forsøge at reducere de indirekte lønomkostninger og revidere skattekenen for at fremme jobskabelse, især for lavtlønsbeskæftigede.

Retningslinje. *At sørge for beskæftigelsesfremmende udvikling af løn og andre arbejdskraftomkostninger* ved at sørge for de rette rammer for lønftalesystemer, der fuldt ud respekterer social- og arbejdsmarkedsparternes rolle, og som afspejler forskelle i produktivitet og arbejdsmarkedstendenser på sektorniveau og regionalt niveau; og overvågning og eventuelt revision af strukturen og niveauet for de indirekte lønomkostninger og deres indvirkning på beskæftigelsen, især for lavtlønnede og for dem, der kommer ind på arbejdsmarkedet for første gang (Integreret retningslinje nr. 21). *Se også integreret retningslinje "At sørge for, at lønudviklingen bidrager til makroøkonomisk stabilitet og vækst" (nr. 5).*

3 AT ØGE INVESTERINGEN I MENNESKELIG KAPITAL GENNEM BEDRE UDDANNELSE OG FÆRDIGHEDER

Europa må investere mere i menneskelig kapital. Der er alt for mange mennesker, der ikke kommer ind på arbejdsmarkedet, fordi de mangler færdigheder eller ikke har de rette færdigheder. For at kunne fremme adgangen til beskæftigelse for alle aldre, øge produktivitsniveauet og kvaliteten i arbejdet har EU brug for en højere og mere effektiv investering i menneskelig kapital og livslang læring, hvilket er til fordel for enkeltpersoner, virksomheder, økonomien og samfundet. Medlemsstaterne er forpligtede til at indføre alsidige strategier til livslang læring inden 2006.

Videnbaserede og servicebaserede økonomier kræver forskellige færdigheder fra det traditionelle erhvervsliv; færdigheder, som også hele tiden skal opdateres i forbindelse med teknologiske ændringer og innovation. Hvis arbejdstagerne vil blive i arbejde og komme videre, må de erhverve flere færdigheder og jævnligt forny dem. Virksomhedernes produktivitet afhænger af, om de kan bygge på og fastholde en arbejdsstyrke, der kan tilpasse sig forandring. Staten må sørge for, at uddannelsesniveauet forbedres, og at unge udstyres med de nødvendige nøglekompetencer, sådan som det er anført i den europæiske ungdomspagt. Alle interessenter må mobiliseres, så der kan udvikles en rigtig kultur med livslang læring startende så tidligt som muligt. For at opnå en væsentlig forøgelse af den offentlige og private investering i menneskelige ressourcer per capita er det vigtigt at sørge for, at omkostninger og ansvar bliver rimeligt og gennemskueligt fordelt mellem alle aktører. Medlemsstaterne bør udnytte strukturfondene og Den Europæiske Investeringsbank bedre til investering i almen og faglig uddannelse.

Retningslinje. At udvide og forbedre investering i menneskelig kapital gennem: udarbejdelse af effektive strategier til livslang læring svarende til de på europæisk plan indgåede forpligtelser, blandt andet passende incitamenter og omkostningsdeling for virksomheder, offentlige myndigheder og enkeltpersoner, navnlig for at opnå en markant nedgang i antallet af elever, der forlader skolen tidligt; øget adgang til erhvervsfaglig grunduddannelse og sekundær og højere uddannelse, herunder lærlingeuddannelse og iværksætteruddannelse; og øget deltagelse i efter- og videreuddannelse gennem hele livet, især for lavtuddannede og ældre arbejdstagere (Integreret retningslinje nr. 22). *Se også integreret retningslinje "At udvide og forbedre investering i FoU" (nr. 12).*

Det er ikke nok at sætte ambitiøse mål og få alle aktører til at øge investeringsniveauet. For at der i praksis kan opnås en balance mellem udbud og efterspørgsel, må systemerne til livslang læring være overkommelige i pris, de skal være tilgængelige og kunne reagere på ændrede behov. Det er nødvendigt at tilpasse uddannelsessystemerne og øge deres kapacitet, hvis deres arbejdsmarkedsrelevans, deres evne til at reagere på behovene i en videnbaseret økonomi og et videnbaseret samfund og deres effektivitet skal forbedres. Med IKT bliver der lettere adgang til læring, og det bliver lettere at skræddersy læringen til arbejdstagernes og arbejdsgivernes behov. Der må også være større mobilitet både hvad angår arbejde og læring, hvis der skal være adgang til jobmuligheder mere bredt i EU som helhed. De tilbageværende hindringer for mobilitet på det europæiske arbejdsmarked må fjernes, navnlig de hindringer, der vedrører anerkendelse og gennemsigtighed af kvalifikationer og kompetencer. Det er vigtigt, at der bliver gjort brug af de vedtagne europæiske instrumenter og referencer for at støtte reformer af de nationale uddannelsessystemer.

Retningslinje. At tilpasse uddannelsessystemerne til nye kompetencekrav gennem: bedre identifikation af erhvervsmæssige behov og nøglekompetencer og foregribelse af fremtidige færdighedskrav; bredere udbud af uddannelsestilbud; udvikling af rammer, der kan forbedre gennemskueligheden af kvalifikationer, anerkendelse heraf og validering af ikke-formel og uformel læring; større tiltrækningskraft, åbenhed og høje kvalitetsnormer i uddannelsessystemerne (Integreret retningslinje nr. 23).

*

* *

Medlemsstaterne skal i deres indsats være særlig opmærksomme på, at der skal sikres en god styring af beskæftigelsespolitikkerne. De bør etablere et bredt partnerskab for forandring ved at inddrage parlamentariske instanser og interessenter, også på regionalt og lokalt niveau. De europæiske og nationale arbejdsmarkedsparter bør spille en central rolle. Medlemsstaterne bør fastlægge forpligtelser og mål, der er på linje med EU's retningslinjer og henstillinger. God styring kræver også gennemskuelighed i allokeringen af administrative og finansielle midler. Efter aftale med Kommissionen bør medlemsstaterne benytte midlerne fra strukturfondene, især Den Europæiske Socialfond, til gennemførelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi og rapportere om de tiltag, de iværksætter. Opmærksomheden bør især rettes mod en styrkelse af den institutionelle og administrative kapacitet i medlemsstaterne.

Når medlemsstaterne gennemfører ovennævnte politiske retningslinjer, må de være opmærksomme på, at de nationale henstillinger, resultatindikatorer og mål, der er sat i beskæftigelsesretningslinjerne fra 2003 og henstillingerne fra 2004, fortsat er gyldige som referenceramme.